

Каде да се постави столбот на срамот?

Не се тоа само обични приказни. Јас слушнав: човек плачел над планината поради нејзината голотија, човек плачел над искипат цвет, човек плачел над себе затоа што не можел да биде подобар од она што е.

Има милион приказни за тоа: за Сул-Јеска и храбрите кои на ранетите и предсмртните, пред бедемот на смртта, им го испрециле својот живот. За Тома Хензиќ, сплаварот од Неретва, кој спасувајќи млада девојка во надојдената и разбеснетата вода, вечно останал во нејзините прегратки. Милни приказни од светата книга на ХУМАНОСТА.

II

Нехумноста пред два дена по кој знае кој пат го покажа своето стравично лице. Јавноста се возбуди, се впаши од сопствената инерција и безгрижје.

Во центарот на градот, на самиот Камен мост, подмолната болест нападна човек. Згрчен над воланот, стариот уметник Тома Владимирски, се борел со немилосрдните удари на смртта.

Да ја сочуваме присебноста и да погледнеме во себе:

Насобраните минувачи, сообраќајниот милиционер, рамнодушно следат состојба во која секој од нив и сите заедно беа должни да ја извршат првата порака на хуманоста. Да му помогнат на унесреќениот и да му дадат прва помош. Место тоа, болна рамнодушност, претопена во љубопитност.

Трагичната епизода на нехумноста про должува да бара потврда на својата превласт. Овој пат од професијата која без хуманост прераснува во злосторство. Во тешка состојба Тома Владимирски бил донесен пред болничките врати.

Здравствената служба, загрижена и растргана од долгогодишна динарска калкулациона и битки за платени болници, заборава на својата основна мисија и должност: човекот! Здравствената служба, налик на коцкарска маса, димемерно ги открива своите карти: Паѓа, па потоа живот.

Тома Владимирски не носеше со себе ни штетна книшка, ни здравствена книшка, ни болнички упат. Тој со себе и во себе единствено го имаше она за што и живееше: чесност, правичност, љубов кон луѓето, кон сè она што го опкружуваше.

Тома Владимирски почина. Почина и нашата заблуда во принципите на хуманоста.

Оти, навистина е болно и преболно, да се умира во заблуди.

III

Окружниот јавен обвинител Ванчо Проевски: — Случајот се разгледува, прибравме информации од очевидците. Ако се потврдат некои факти, ќе се подигне обвинение. Но, тоа е комплицирано кривично дело. Тешко се одредува границата на човечката одговорност, за тоа што е должен да направи човек и дали е обврзан да на-

прави. Тоа се повеќе прашања од доменот на етиката, од сферата на внатрешниот човечки хуманизам...

Миле Арсениевски, општински јавен обвинител: — Печатот го предимензионира случајот. Работите не стојат токму така. Прибираме податоци за случајот...

Градската болница: — Кај нас тоа не може да се случи. Очигледно се работело за недоразбирање...

Станицата на брза помош: — Немавме слободна кола, но интервепираме. Кај нас нема никаква вина...

Интерната клиника при Медицинскиот факултет: — Несфатливо дека такво нешто се случило. Нашата служба секогаш најсовесно ги извршува должностите...

IV

Сите виновни и никој виновен. Законот предвидува одговорност за недавање помош на лице кое се наоѓа во животна опасност, но таква одговорност не е досега судски побарана. Вареј кај нас, во Скопје и Републиката.

Нехумноста е покриена со разнобојни маски од кои не може да се согледа нејзиното вистинско лице.

Пред четири месеци на булеварот ЈНА, некаде по 23 часот, група силници нападнале тикшер од Белград, во моментот кога сакал да ја заштити својата сопруга. Никој од минувачите не притекнал на помош. Еден граѓанин кој ги слушнал врисоците, по пижама излегол од дома и се фатил во костец со напаѓачите. Бил претепан — до бесознание. Минувачите со жалително го советувале:

— Не требаше да се менаш кога тебе никој ништо не ти направил...

Пред седум дена, од Детската клиника на Медицинскиот факултет во вечерните часови биле отрунети мајка со мало дете. Дежурната лекарка ги соопштила на несреќната мајка:

— Вашето дете премногу плаче, другите деца не можат да спијат од него. Напуштете ја болницата...

Во болничка пижама, боса, по ситен дожд, со дете во прегратките, жената ги преколнувала сопствениците на автомобилите пред болничката врата да ја префрлат на населбата "Аеродром". Дури по еден час куцрата жена била внесена во затоплен автомобил од некој совесен граѓанин.

Најпосле, што е тоа нехумноста? За кој пишуваат весниците?

Човек прегазен на патот, а ние не се обрнуваме. Луѓе горат во запален автомобил, ние стравуваме да притекнеме на помош. Силеции малтретираат минувач, ние си правиме Кеф.

Лицето на нехумноста е човечка омраза, лоша крв свадена во бездушност, предавство на човечката совест, гласна плукавка на неговиот образ.

Се гнасеме од неа во премолчуваме кога се соочуваме со нејзиното присуство.